

Pestprotocol Basisschool de Compositie

Korte samenvatting

1. Uitgangspunten
Hierin worden de uitgangspunten beschreven, zoals De Compositie denkt over het pesten.
2. Kwink
Kwink is de sociale vaardigheidsmethode die op De Compositie wordt gebruikt in de groepen 1 t/m 8. Wij zijn met deze methode gestart in schooljaar 2015 - 2016.
3. Preventie van pesten
Hoe voorkom je dat er gepest wordt op De Compositie. Wij hanteren de onderstaande omgangsregels op school, deze zijn zichtbaar in de klassen en in algemene ruimtes.

4. Herkennen van pestsignalen
Pestsignalen zijn te herkennen voor leerkrachten, overig personeel en ook voor ouders.
5. De stappen in de aanpak van pestgedrag
Hierin wordt de aanpak van het gedrag van de pester besproken, hulp aan het gepeste kind, de aanpak van de meelopers, maar ook tips voor ouders en het informeren van het team.
6. Naschoolse/Brede school activiteiten
Alle gastdocenten/medewerkers die activiteiten leiden op De Compositie, zijn op de hoogte van het pestprotocol.
7. Contactpersonen
Op De Compositie zijn twee contactpersonen: Ans Kiburg en Brigitte van der Linden.

Het doel

In dit protocol vindt u uitleg over pesten. Allereerst willen wij uitleggen wat het verschil tussen pesten en plagen is.

Pesten is agressief gedrag waarbij één persoon (of personen) een betrekkelijk machteloze ander doelbewust herhaaldelijk aanvalt, vernedert of buitensluit, waarbij er sprake is van een terugkomende activiteit die opzettelijk bedoeld is.

Plagen is een onschuldige vorm, waarbij er sprake is van wederzijds goedvinden. Dit gaat dan om grapjes en opmerkingen, die stoppen zodra wordt aangegeven dat het niet meer leuk is en/of genoeg is geweest.

Conclusie: Niet al het vervelende gedrag is pesten!

Pesten komt helaas op iedere school voor. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en serieus aanpakken. We streven naar een pestvrije school. We doen er alles aan om kinderen die een groot deel van hun tijd op school doorbrengen, een zo veilig mogelijke omgeving te garanderen. Leerkrachten en ouders uit de MR onderschrijven gezamenlijk dit pestprotocol.

1. Uitgangspunten

Op de Compositie worden de volgende uitgangspunten gehanteerd.

- Pestgedrag wordt ten allen tijden afgekeurd.
- Pesten moet als een serieus probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters, de middengroep, de helpers en de meelopers), leerkrachten en de ouders/verzorgers.
- Wij verstaan onder gepeste kinderen, kinderen die door een ander kind worden gepest. Pesters zijn de kinderen die anderen pesten. De middengroep bestaat uit kinderen die niet meedoen. De helpers zijn kinderen die het gepeste kind helpen. De meelopers zijn kinderen die meedoen met de pester.
- De leerkracht luistert en is onbevooroordeeld.
- Iedereen in de groep is verantwoordelijk voor een goed pedagogisch klimaat binnen de groep. Een medeleerling kan het pestgedrag dus ook aankaarten bij de leerkracht. We zijn met elkaar verantwoordelijk.
- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en serieus nemen. Ouders kunnen ook de leerkracht(en) benaderen.
- De school moet pesten voorkomen. We zijn preventief bezig zijn en niet op pestproblemen wachten.
- Voorbeeldgedrag van volwassenen binnen school is van groot belang. In de houding van alle medewerkers moeten kinderen kunnen aflezen, dat wij respect hebben voor elkaar en voor alle kinderen op onze school. Wij zijn in ons gedrag duidelijk laten zien wat wij verstaan onder een veilige school.

2. Kwink

Kwink is een methode voor sociaal emotioneel leren in de basisschool. In schooljaar 2015 - 2016 zijn wij gestart met deze methode. Het is een nieuwe digitale methode, die jaarlijks wordt aangepast op actuele onderwerpen.

De methode bestaat uit 20 lessen, die verschillende competenties omvatten. De competenties die de methode hanteert zijn:

- Besef hebben van jezelf
- Zelfregulatie
- Besef hebben van de ander
- Relaties kunnen hanteren
- Keuzes kunnen maken

Bij iedere les hoort een kwink van de week. De kwink van de week is een regel waar die week aan wordt gewerkt. Verder hangen in de klas de omgangregels van de school (zie hoofdstuk 3). Ook hangen deze op posterformaat in de algemene ruimtes.

De lessen worden op 3 niveaus aangeboden. Wij hanteren de volgende indeling:

- Onderbouw: groep 1, 2 en 3
- Middenbouw: groep 3, 4 en 5
- Bovenbouw: groep 6, 7, 8

Groep 3 maakt een keuze uit de lessen van de onder- en middenbouw, die het best van toepassing zijn binnen de groep en op dat moment.

3. Preventie van pesten

Met interactie, instructie en klassenmanagement scheppen we de voorwaarden voor een pedagogisch klimaat waarin elk kind tot zijn recht komt. Een positief leer- en leefklimaat geeft meer binding met de school, waardoor positief gedrag toeneemt. Onderstaande activiteiten staan in het teken van verbetering van het groeps- en schoolklimaat.

- 1) Het gedrag tussen volwassene/leerling en leerlingen onderling. Goed voorbeeld doet goed volgen.
- 2) Inzichtelijk maken wat de impact kan zijn van pesten. Hiervoor wordt onder andere een medewerker vanaf groep 6 uitgenodigd van Oké op school;
- 3) Duidelijk maken dat de gepeste, iemand in vertrouwen kan en mag nemen;
- 4) Inzichtelijk maken wat de impact kan zijn van de meelopers/middengroep;
- 5) De manier waarop leerkrachten de leerlingen bij de les betrekken: hen aanmoedigen, complimenten geven, helpen, corrigeren en hen het gevoel geven dat ze ook fouten mogen maken, maar bovenal benadrukken wat ze goed doen. Binnen de groepen moeten er aanvullende regels worden gemaakt. Dit zijn de afspraken/omgangsregels en zijn zichtbaar, centraal en positief geformuleerd.
- 6) De manier waarop we rekening houden met verschillen tussen kinderen;
- 7) Afspraken/omgangsregels van de school, waarbij het accent ligt op respect hebben voor een ieder;

De omgangsregels die gelden bij ons op school zijn:

- Bij de kleuters worden pictogrammen gebruikt.
- 8) Schoolregels hangen zichtbaar in de school en klas;
 - 9) Het aanbod van lessen uit de methode Kwink;
 - 10) Tijdens de jaarlijkse informatie avond voor ouders worden afspraak/schoolregels benoemd.

4. Herkennen van pestsignalen

De oorzaken die ten grondslag kunnen liggen aan het pestgedrag kunnen voortkomen uit:

- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buiten gesloten voelen);
- Steeds weer de competitie aan willen gaan;
- Een strijd om macht in de klas of in de buurt;
- Een problematische thuissituatie;
- Zelf slachtoffer geweest zijn van pesten.

Voorbeelden van pestgedrag:

- Een bijnaam krijgen of geven;
- Zogenaamde leuke opmerkingen maken;
- Voortdurend de schuld geven of krijgen;
- Opmerkingen maken of krijgen over uiterlijk;
- Isoleren of geïsoleerd worden;
- Buiten school opwachten of opgewacht worden;
- Op weg naar huis achterna gezeten worden;
- Bezittingen afpakken;
- Onverklaarbaar veranderd gedrag;
- Schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer;
- Pesten via sociale media.

Voorbeelden van signalen voor de leerkracht:

- De gepeste is vaak betrokken bij opstootjes, vechtpartijtjes of scheldpartijen;
- De leerling is vaker afwezig, gaat niet graag naar school;
- De leerling zoekt de veiligheid van de leerkracht op;
- Een leerling wordt vaak met een bijnaam aangesproken door klasgenoten;
- Er is een verhoogde kans op psycho-somatische klachten (hoofdpijn, buikpijn);
- De schoolresultaten van de leerling gaan plots achteruit;
- Isoleert zich van de anderen, soms met één vriend(in);
- De leerling is vaak alleen en buitengesloten tijdens pauzes en overblijven;
- De leerling blijft dicht bij de groepsleerkracht staan tijdens pauzes en overblijven;
- Opvallend vaak zijn er spullen kapot of verdwenen bij een leerling;
- Een leerling is steeds het mikpunt van "grapjes";
- De leerling gedraagt zich gestrest, ongelukkig en depressief;
- De leerling gedraagt zich schichtig, schrikt snel, durft iemand niet aan te kijken etc;
- De leerkracht voelt intuïtief aan dat er "iets" niet klopt in de klas.

Voorbeelden van signalen voor de ouders:

- Het kind heeft angst om naar school te gaan;
- Het kind heeft weinig of geen vrienden;
- Het kind heeft een terugval in gedrag, zoals weer in bed plassen of weer gaan duimen;
- Het kind heeft last van concentratiestoornissen;
- Het kind heeft vaak geen eetlust;
- Het kind kan ineens veel ruzie gaan maken thuis;
- Het kind kan zomaar en regelmatig huilen om niets;
- Het kind heeft last hebben van buikpijn, hoofdpijn, misselijkheid;
- Het kind komt thuis uit school met kapotte kleren en beschadigde spullen;
- Het kind heeft vaak kneuzingen, verwondingen en blauwe plekken;
- Het kind slaapt onrustig en droomt naar;
- Het kind neemt geen klasgenootjes (meer) mee naar huis;

Bij het constateren (*vermoeden, horen of zien*) van signalen die mogelijk voortkomen uit pestgedrag treden de volgende stappen in werking.

5. De stappen in de aanpak van pestgedrag

Er zijn 6 stappen in de aanpak van pestgedrag op De Compositie. De volgende stappen worden ingezet bij pestgedrag. Wanneer het pestgedrag ernstig is of door blijft gaan, gaan de stappen 4 tot en met 6 in werking.

Stap 1

De leerlingen die een conflict hebben, proberen er eerst zelf uit te komen door met elkaar in gesprek te gaan. Afhankelijk van de grootte van het conflict is er een leerkracht bij betrokken.

Stap 2

Op het moment dat één van de leerlingen er niet uitkomt, heeft deze leerling het recht het probleem te bespreken met de leerkracht. De leerkracht neemt initiatief om met beide leerlingen te praten als pestgedrag vaker voorkomt of ernstig is. De groepsleerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderinggesprek en probeert de ruzie op te lossen. Er worden afspraken gemaakt, om er voor te zorgen dat er een oplossing komt.

Stap 3

De ouders van beide partijen worden (telefonisch) geïnformeerd wanneer dit nog niet het geval was. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te kunnen maken. Groepsleerkracht en ouders gaan in goed overleg samenwerken en zoeken voor alle partijen naar een passende oplossing. De afspraken die gemaakt worden vastgelegd in het oudergesprekformulier.

Wanneer niets verandert gaat de groepsleerkracht in gesprek met de intern begeleider over welke mogelijke oplossingen er zijn. De intern begeleider informeert de directeur van de school. Indien de pester zich niet houdt aan de afspraken, gemaakt bij stap 3, kan hij/zij een waarschuwingsbrief krijgen voor zijn/haar gedrag. Wanneer het pestgedrag ernstig is of door blijft gaan, gaan de stappen 4 tot en met 6 in werking.

Stap 4

Deze stap is onderverdeeld in verschillende aanpakken: het gedrag van de pester, het gepeste kind en de meelopers. Ook wordt in deze paragraaf adviezen aan ouders gegeven.

Aanpak van het gedrag van de pester

Begeleiding

- Praten en zoeken naar de redenen van het pesten dmv een gesprek met de pester.
- Een nauw contact houden met de ouders. Elkaar goed informeren en daar waar nodig overleggen. Samen achter de oorzaak van het pestgedrag komen.
- Laten inzien wat het pesten kan doen met de leerling.
- Een gemeend excuus laten maken.
- Praten over andere kwaliteiten van de leerling.
- Het nogmaals bespreken van de regels die in de klas en in de school gelden.
- Inschakelen (externe) hulp; zie stap 5.

Sancties

Onderstaande sancties kunnen worden ingezet door de groepsleerkracht.

- Eén of meerdere pauzes binnen blijven in een andere klas.
- In de klas blijven tot alle leerlingen naar huis zijn vertrokken, voordat hij/zij naar huis mag.
- Een stelopdracht schrijven over "Hoe ervaart de ander jouw gedrag?" Deze stelopdracht wordt ook met de leerling nabesproken.
- Gesprek met ouders over de situatie. Aan hen vragen we om aan het probleem een einde te maken.
- Eens per week gesprekken voeren met de pester en de gepeste (apart van elkaar) en aan het eind samen. Met als doel bewustwording van wat gaande is en welke rol de pester en gepeste heeft in deze situatie.

Hulp aan het gepeste kind

- Medeleven tonen en luisteren naar het verhaal van de leerling.
- Gesprekken voeren met de ouders/verzorgers van de leerling.
- Samen met de leerling kijken waarom het wordt gepest.
- Welke oplossingen wil de leerling zelf en zijn deze ook uitvoerbaar?
- Welk gedrag vertoont de gepeste, wat mogelijk kan leiden tot pestgedrag van de pester?
- De gepeste inzicht geven in zijn gedrag (actie – reactie).
- Helpen zoeken naar een andere reactie/gedrag en deze ook met de leerling oefenen.
- De leerling prijzen wanneer het een andere reactie vertoont.
- De sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Plaats het kind dat gepest wordt niet in een uitzonderingspositie (dit kan het gedrag van de pester doen versterken).

Aanpak meelopers

- Groepsgesprekken met de leerlingen die meelopen met de pester.
- Groepsgesprekken met alle leerlingen van de groep om inzicht te geven welke rollen er zijn in groepsprocessen.
- Maken van duidelijke afspraken
- Contact met de ouders van deze leerlingen, indien nodig.

Tips voor ouders

Ouders van gepeste kinderen

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf met elkaar in gesprek.
- Bespreek het direct met de leerkracht.
- Door positieve stimulering kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Steun uw kind in dat er een einde aan het pesten komt en dat alle partijen eraan werken.
- Stimuleer uw kind om een hobby te gaan doen (succeservaringen zijn van groot belang).
- Vermijd de slachtofferrol.

Ouders van de pesters

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf met elkaar in gesprek
- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat hij/zij anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het uit oefenen van een hobby.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de school staat.

Informereren team

- Gemaakte afspraken doorgeven in bouw- en teamvergaderingen
- Collectieve controle op afspraken.

Stap 5

Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld of geadviseerd worden en de leerlingen kunnen eventueel inbracht worden in het extern zorgteam (EZT; zie document zorgplan van de school). Onder deskundige hulp wordt verstaan: schoolmaatschappelijk werk, Oké-punt, particuliere opvoedbureaus e.d.

Stap 6

In deze fase kan er voor gekozen worden de leerling (pester of gepeste) in een andere groep te plaatsen. Dit kan zowel binnen de school of zelfs in een school binnen het cluster. We spreken dan over een horizontale doorverwijzing. De leerling kan geschorst of verwijderd worden van school. Zie protocol Verwijderen en Schorsen. Hierbij zal de school de beslissing nemen en niet de ouder.

6. Naschoolse/Brede school activiteiten

Op De Compositie worden ook diverse activiteiten aangeboden als naschoolse en/of brede school activiteiten. De uitgangspunten, preventie van het pesten alsmede het herkennen van pestsignalen is ook bekend bij de gastdocent die de lessen geeft. Bij het aangaan van naschoolse en/of brede school activiteiten, wordt er ook een kopie van het pestprotocol toegevoegd. Iedere activiteit is bewust van het pestprotocol zoals op De Compositie geldt.

7. Contactpersonen

Contactpersonen zijn Brigitte van der Linden en Ans Kiburg voor kinderen, ouders en personeel. Klachten over schoolgaande zaken horen ten eerste bij diegene die bij de situatie betrokken is. Indien dit niet leidt tot een gewenste oplossing kunt u zich wenden tot een contactpersoon. De contactpersoon heeft vooral een ondersteunende rol bij het zoeken naar een oplossing van de klacht met een doorverwijzende functie.